

DATOS IDENTIFICATIVOS

Fundamentos de enfermería

Materia	Fundamentos de enfermería			
Código	P51G140V01107			
Titulación	Grao en Enfermería			
Descritores	Creditos ECTS	Sinale	Curso	Cuadrimestre
	9	OB	1	2c
Lingua de impartición	Castelán Galego			
Departamento	Departamento da E.U. de Enfermería (Pontevedra)			
Coordinador/a	Fernández Méndez, María José			
Profesorado	Fernández Méndez, Felipe Fernández Méndez, María José González López, Claudia			
Correo-e	mariajosefernandezmendez@gmail.com			
Web	http://enfermeria.depo.es			
Descrición xeral	Fundamentos de enfermería, é unha materia da rama de coñecemento de ciencias da enfermería cuxos contidos se estruturan en cinco unidades modulares que permitan que o estudante adquira os coñecementos, habilidades e actitudes necesarias para que o estudante adquira as competencias propias da materia na disciplina. Dentro do marco conceptual da enfermería e co fin de promover e asentar os cimentos dunha profesionalidade cívica incorpórase transversalmente o marco dos ODS con especial énfase no ODS 16 "Promover sociedades xustas, pacíficas e inclusivas"			

Resultados de Formación e Aprendizaxe

Código	
A1	Que os estudantes demostren posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parte da base da educación secundaria xeral e adoita atoparse a un nivel que, malia se apoiar en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda do seu campo de estudo.
A2	Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos ó seu traballo ou vocación dunha forma profesional e posúan as competencias que adoitan demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
A3	Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan unha reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
A4	Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solución a un público tanto especializado coma non especializado.
A5	Que os estudantes desenvolvan aquelas habilidades de aprendizaxe necesarias para emprender estudos posteriores cun alto grao de autonomía.
B1	Ser capaz, no ámbito da enfermería, de prestar unha atención sanitaria técnica e profesional axeitada ás necesidades de saúde das persoas que atenden, de acordo co estado de desenvolvemento dos coñecementos científicos de cada momento e cos niveis de calidade e seguridade que se establecen nas normas legais e deontolóxicas aplicables.
B2	Saber planificar e prestar coidados de enfermería dirixidos ás persoas, familias ou grupos, orientados, aos resultados en saúde, avaliando o seu impacto, a través de guías de práctica clínica e asistencial, que describen os procesos polos cales se diagnostica, trata ou coida un problema de saúde.
B5	Deseñar sistemas de coidados dirixidos ás persoas, familia ou grupos, avaliando o seu impacto e establecendo as modificacións oportunas
B6	Aplicar as intervencións da enfermería na evidencia científica e nos medios dispoñibles
B8	Promover e respectar o dereito de participación, información, autonomía e consentimento informado na toma de decisións das persoas atendidas, acorde coa forma en que viven o seu proceso de saúde-enfermidade
B14	Establecer mecanismos de avaliación, considerando os aspectos científico-técnicos e de calidade
B15	Ser capaz de traballar co equipo de profesionais como unidade básica na que se estruturan de forma uni ou multidisciplinar e interdisciplinar os profesionais e demais persoal das organizacións asistenciais
B17	Realizar coidados de enfermería baseándose na atención integral de saúde, que supón a cooperación multiprofesional, a integración dos procesos e a continuidade asistencial

C15	Identificar, integrar e relacionar o concepto de saúde e os cuidados, desde unha perspectiva histórica, para comprender a evolución do cuidado de enfermaría.
C16	Comprender desde unha perspectiva ontolóxica e epistemolóxica, a evolución dos conceptos centrais que configuran a disciplina de enfermaría, así como os modelos teóricos máis relevantes, aplicando a metodoloxía científica no proceso de coidar e desenvolvendo os plans de cuidados correspondentes.
C17	Aplicar o proceso de enfermaría para proporcionar e garantir o benestar a calidade e seguridade das persoas atendidas.
C18	Coñecer e aplicar os principios que sustentan os cuidados integrais de enfermaría.
D1	Capacidade de análise e síntese
D2	Capacidade de organización y planificación
D3	Capacidade de xestión da información
D4	Resolución de problemas e toma de decisións
D7	Razoamento crítico
D9	Adaptación a novas situacións. Iniciativa e espírito emprendedor. Creatividade.
D11	Sensibilidade cara a temas ambientais

Resultados previstos na materia

Resultados previstos na materia	Resultados de Formación e Aprendizaxe			
-Saber as teorías e modelos de a enfermaría	A1	B1	C15	D1
	A2	B2	C18	D2
	A3	B5		D7
	A4	B8		D9
		B15		D11
-Ser capaz de aplicar a metodoloxía científica en o proceso de coidar	A5	B6	C16	D3
		B14	C17	D4
		B17		

Contidos

Tema	
MÓDULO 1: Historia de a Enfermería.	A prehistoria. Cuidados de supervivencia. O mundo clásico: Grecia e Roma. A Idade Media. As Cruzadas. A enfermaría no mundo moderno. O mundo Contemporáneo. Florece Nigthingale. Século XIX. Practicantes e Matronas. Colexios Profesionais.
MÓDULO 2: Marco Conceptual	Concepto de marco teórico. Modelos máis representativos. - Modelos de cuidados de Virginia Henderson. - Os autocuidados de Dorothea Orem. - Outros modelos de autocuidados. - Funcións e actividades de enfermaría. - Leis e teorías.
MÓDULO 3: Proceso de atención de enfermaría	Método de resolución de problemas. Principais teorías e modelos. Etapas do PAE. Plans de cuidados.
MÓDULO 4: Patróns funcionais de saúde de Marjorie Gordon.	Desenvolvemento dos patróns en busca dos elementos comúns co modelo de necesidades básicas de Virginia Henderson.

MÓDULO 5: Procedementos básicos de enfermaría.

Nocións fundamentais que serven de base na práctica enfermeira.
 Precaucións estándar.
 Estrutura dun procedemento.
 Ingreso. Recepción e acomodación do usuario/a en unha unidade de hospitalización básica. Unidade do paciente. Ambiente terapéutico. Peso e talla.
 Rexistros: Normas de utilización dos rexistros.
 Planificación do alta de enfermaría.
 Coidados en relación coa hixiene e benestar do paciente: cama hospitalaria e aseo do paciente encamado e hixiene de cavidades naturais. Cambio de roupa do paciente segundo a situación.
 Coidados básicos en eliminación. Uso de cuñas e botellas urinarias.
 Constantes vitais: medición de signos vitais e interpretación de resultados.
 Manexo campo cirúrxico, do material cirúrxico básico, torundas.
 Colocación de luvas estériles.
 Preparación de medicamentos dispensados en bochas e viarias.
 Administración de medicamentos vía oral, rectal, muscular, subcutánea, intradérmica, transdérmica, inhalatoria, instilacións e tópica.
 Canalización subcutánea.
 Sondaxe rectal.
 Posición e correcta aliñación corporal do paciente encamado. Posicións dos/as usuarios/as nas exploracións e técnicas diagnosticas habituais.
 Glucemia capilar.
 Iniciación á sueroterapia.
 Iniciación á oxigenoterapia. Aerosolterapia. Nebulizacións.

Planificación			
	Horas na aula	Horas fóra da aula	Horas totais
Obradoiro	18	54	72
Lección maxistral	52	78	130
Resolución de problemas	1	6	7
Seminario	4	8	12
Exame de preguntas de desenvolvemento	1	0	1
Exame de preguntas obxectivas	1	0	1
Simulación ou Role Playing	1	1	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientador, considerando a heteroxeneidade do alumnado.

Metodoloxía docente	
	Descrición
Obradoiro	Actividades enfocadas a adquisición de coñecementos, habilidades manipulativas e instrumentais sobre unha temática concreta, con asistencia específica por parte da profesora e actividades individuais e/ou grupais que desenvolven os estudantes.
Lección maxistral	Exposición por parte da profesora dos contidos sobre a materia obxecto de estudo, bases teóricas e/ou directrices dun traballo, exercicio ou proxecto a desenvolver polo estudantado.
Resolución de problemas	Actividade na que se formula un problema e / ou exercicios relacionados coa materia. Os alumnos deben desenvolver solucións adecuadas ou correctas mediante o exercicio de rutinas, a aplicación de fórmulas ou algoritmos, a aplicación de procedementos para transformar a información dispoñible e a interpretación dos resultados.
Seminario	Actividades enfocadas o traballo sobre un tema específico, que permiten afondar ou complementar os contidos da materia. Pódense empregar como complemento das clases teóricas.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Atención e resolución de dúbidas relacionadas cos contidos dos seminarios
Obradoiro	Apoio personalizado para a adquisición de habilidades e das competencias no desenvolvemento de procedementos de coidados enfermeiros.
Resolución de problemas	Atención e resolución de dúbidas relacionadas cos contidos dos seminarios

Avaliación			
	Descrición	Cualificación	Resultados de Formación e Aprendizaxe

Resolución de problemas	Elaboración dun caso a desenvolver segundo un modelo de patróns funcionais establecido polo profesorado. Data de presentación 8-4-2025 Moovi exercicio.	10	A1 A2 A3 A4 A5	B1 B2 B5 B6 B8 B14 B15 B17	C15 C16 C17 C18	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11
Seminario	Elaboración dun exercicio relacionado coa planificación de cuidados metodoloxía PAE e taxonomía NANDA-NOC-NIC Data de presentación: 8-4-2025 Moovi exercicio	10	A1 A2 A3 A4 A5	B2 B5 B14	C16 C17 C18	D1 D2 D3 D4 D7 D9 D11
Exame de preguntas de desenvolvemento	Proba correspondente a parte de Historia de Enfermería, Marco conceptual e Metodoloxía Enfermeira. Inclúe preguntas abertas con diferentes alternativas de resposta, ás que se lle aplica un desconto segundo erros cometidos. É condición ter superada co 50% do valor para superar a proba final e a materia. 1º oportunidade: 24-4-2025 ás 9,30h 2º oportunidade: 02-07-2025 ás 9,30h	20	A1 A5	B1 B2		D1 D7
Exame de preguntas obxectivas	Proba final. Inclúen preguntas pechadas con diferentes alternativas de resposta (verdadero/falso, elección múltiple, emparellamento de elementos...). Aplicarase fórmula de desconto segundo número de fallos. Para superar a materia é necesario alcanzar o 50% do valor para superar a proba e a materia. 1º oportunidade: 27-05-2025 ás 9,30h 2º oportunidade: 02-07-2025 ás 9,30h	40	A1 A5	B17		D1 D2 D3 D4
Simulación ou Role Playing	A realización dos talleres é obrigatoria. É condición ter aprobadas as probas prácticas designadas polo profesorado para superar a materia. 1ª oportunidade: 20, 21 e 22 de maio de 2025 ás 9.30 h 2ª oportunidade: 1-07-2025 ás 9,30h.	20	A2 A3 A4	B1 B2 B6 B8 B15	C18	D1 D2 D3 D4 D7 D11

Outros comentarios sobre a Avaliación

Exame final fin de carreira: 3 de outubro 2024 ás 9:30h. Probas prácticas: 2 de outubro 2024 ás 09.30 horas

Bibliografía. Fontes de información

Bibliografía Básica

C. Garcia Martin, **Historia de la Enfermería**, Harcourt,

Ackley y Ladwig, **Manual de diagnosticos de Enfermería**, Mosby,

Alfaro-LeFevre, Rosalinda, **El pensamiento crítico y juicio clínico en enfermería**, Elsevier-Masson,

M.Jonhson, **Vinculos NANDA,NOC y NIC**, Elsevier,

Luis Rodrigo M. Teresa, **Historia de la enfermería: evolución histórica del cuidado**, Elsevier,

Nanda Internacional, **Diagnósticos Enfermeros definición y clasificación**, Elseviver,

Nanda Internacional, **Clasificación de intervenciones de enfermería (NIC)**, Elseviver, 2018

Nanda Internacional, **Clasificación de resultados de enfermería (NOC)**, Elseviver, 2018

Raile M, Marriner A, **Modelos y teorías en enfermería.**, 7ª ed. Barcelona, Elsevier,

Alfaro-Lefevre R, **Aplicación del Proceso Enfermero**, 8a ed. Barcelona, Wolters,

Berman A, Snyder S, Kozier B, Erb G., **Fundamentos de Enfermería. Conceptos**, 8a ed. Madrid, Pearson Education,

Potter P, Perry A, Stockert P A., **Fundamentos de Enfermería. 2 vols.**, 9ª ed., Elsevier,

Echevarría P, **Investigación en metodología y lenguajes enfermeros.**, Barcelona, Elsevier,

Bibliografía Complementaria

Luis Rodrigo M. Teresa, **Los diagnósticos enfermeros:revisión crítica y guía práctica**, Masson,

- Luis Rodrigo MT, Fernández Ferrín C, Navarro Gómez MV, **De la Teoría**, 3ª ed.Barcelona, Masson,

Gordon M, **Manual de Diagnósticos Enfermeros**, 10ªedición.Barcelona, Mosby,

Hernández JM, De Maya, B, Díaz, AM, Giménez M, **Fundamentos Teóricos de**, Murcia, Diego Marín. Librero Editor,

Servizo Galego de Saúde (SERGAS), **Procedementos FEMORA**,

Recomendacións

Materias que continúan o temario

Enfermaría clínica I/P51G140V01204

Farmacoloxía e dietética/P51G140V01203

Introdución á enfermaría clínica/P51G140V01201

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Estatística: Estatística/P51G140V01106

Fisioloxía: Fisioloxía/P51G140V01105

Idioma moderno: Inglés técnico/P51G140V01108

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Anatomía humana: Anatomía humana/P51G140V01101

Bioquímica: Bioquímica/P51G140V01103

Enfermaría comunitaria I/P51G140V01104

Psicoloxía: Psicoloxía/P51G140V01102
